

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gaudendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Laetitiae Perfectae Artificium In Conscientiae Recta Efformatione
inuentum, & per Adventuales Conciones expositum ac demonstratum

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1667

§. V. Exponitur quis & quid sit Amor Dei super omnia dilecti. qui ad
reconciliationem scelerum requiritur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11367

D.T. sup. fuisse Contritio, licet ob imbecillitatem animi, qui numquam in hoc mortali corpore eidem potest actui diu insistere, voluntas postmodum per alium actum peccato succumbat, eique consentiat. Nihil autem quidquam bonitati actus præteriti detrahit, præsens animi peruersitas & inconstantia. Quod quidem D. Thomas rectè exequitur. *Quod autem aliquis, inquit, postea peccat vel actu vel proposito, non excludit quin prima pœnitentia vera fuerit. Numquam enim veritas prioris actus excluditur, per actum contrarium subsequẽtem. Sicut enim verè currit qui postea sedet, ita verè pœnitet qui postea peccat.* Ita D. Thomas, quod quidem diligenter attendi vellem ab iis qui Sanctorum Patrum sententiis malè perceptis, & duriorẽ in sensum explicatis, populo pro suggestu timores faciunt, veteresque Confessiones arguunt, quasi si emendandæ deinceps vitæ proposito fuissent destitutæ, propterea quod in antiquam vitam redierint, & Confessione eluta scelera rursus attentarint. Moderandus est, inquam, dicendi ardor, & ad hanc D. Thomæ doctrinam aliquantulum molliendus; ne, dum nimio feruore, propositorum constantia exigitur & inculcatur, in desperationem tandem adigatur plebs incauta, dum inepta & irrita credunt esse decreta & proposita, quæ postmodum per mentis inconstantiam sese vident infregisse. Sed hæc aliàs latius.

S. V.

Exponitur quis & quid sit Amor Dei super omnia dilecti, qui ad reconciliationem scelerum requiritur. Item quid sit peccatum detestari super omnia.

16. **V**erùm cum perfecta Contritio, aut ipse Amor Dei super omnia dilecti esse debeat, aut fanè, vt sit legitima, ex eo debeat originem trahere; exponendum nunc est paullo accuratiùs, quid sit Deum super omnia diligere, & peccatum super omnia detestari. Multis enim hîc hæret aqua; neq; se Deum vmquam credunt super omnia diligere, quod majori se in creaturas quasdam amore ferri sentiant, conjugem puta aut liberos: neque super omnia detestari scelera sese existimant, quod aut pestis aut mor-

*Error minor
circum
ca amoris
Dei super
omnia.*

tis

tis horrore viuaciùs percellantur, & hæc præ iis impensius sibi videantur expauescere. Quibus vt satisfiat,

*Alius amor
affectuosus,
alius appre-
tatiuus.*

*Exponitur
vtriusque
amoris dif-
ferentia.*

Illud imprimis dicendum est, alium esse amorem tenerum, quem *affectuosum* vulgò dicimus; alium verò *appretatiuum*. Hòc diligendus est Deus super omnia, non item illo. Et verò vtriusque amoris liquidissima est differentia, summa distantia. Etenim plerumque id vsuuenit, vt mater, infantuli quem sinu gestat, teneriori amore tangatur, quam primogeniti filij qui in spem familiæ jam succreuit: an tamen præ hoc, pupulum magis diligit? Dicamus quod res est; teneritudinem amoris si spectes, præ primogenito suauius infantem amat: si verò pretium attendis quod amor ponit, longè impensius amat primogenitum. Rursum, catello admodum lepido & concinno, quique & ore & pedibus benifico Domino solitus est non rusticè abblandiri, lusibus innocuis illecta virgo tenerimè afficitur; nihilominus majori longè in pretio habet adamantem pulcherrimum, eumque *appretatiuo* amore, vt sic dicam, magis diligit. Quod quidem exinde fit perspicuum: si enim alterutrum esset sustinendum; mallet profectò caniculum sibi eripi, aut in conspectu suo crudelissimè dilaniari, quàm adamante spoliari. Et tamen si catelli cruciatus coram videat, latratuque morientis exaudiat, longè grauiores tum corpore tum animo dolores perferent, quàm si adamantem se coram sibi videat extorqueri. Teneritudinis hæc partès sunt amantem sic afficere: tenerioris, inquam, amoris sunt indicia imò effecta, non tamen maioris argumenta.

*Deus amo-
rem affe-
ctuosum su-
per omnem
affectum nõ
exigit.*

*Exigit a-
morem ap-
pretatiuum
sui super
omnia.*

Non aliter sanè de amore, quo Deum super omnia diligimus, est Philosophandum. Etenim non istud sic accipiendum est, quasi si tam tener requiratur, vt nullam omninò creaturam teneriore complectaris; hæc enim teneritudo, plurimum sibi à corporis constitutione asciscit, & plerumque in sanguinis viscerumque molli affectione aut inchoatur, aut perficitur. Et hæc quidem Deus non requirit, vt potè quæ in manu vniuscuiusque non sint posita. At verò istud præcipuè pro suo jure meritissimo postulat, vt nihil quod creatum est, præ se, amore *appretatiuo* complectaris; nec vlla sit creatura quam non eius sanctissimæ amicitia longè postponas, nulloque in pretio præ Diuinâ erga te beneuolentiâ habeas. Atque adeò ita constitutus sis animo oportet, vt si Diuinæ voluntati aduersari, ejusque amicitiam infringere sit necesse,

aut

aut sanè deliciis præter Dei mentem oblati, renuntiandum sit, iisque penitè desistendum; his potiùs te omnimodis, & æternum abdicis, quàm vt dilecti à te Numinis amori, mōmento etiam vnico, intercedas. Cum hoc tamen tam immensō amore, rectè stat summus sensus quem natura percipiet, dum à deliciis illicitis, quas creaturæ faciunt, per vim auellitur. Verùm sensus ille amori Diuino nihil quidquam officit, dum, ne vt eum quidem euadas, quidquam quod diuinis legibus prohibetur agere, obfirmato animò est constitutum. Hoc enimuero est Deum *appretiatiuè* amare super omnia. Sic virgo illa deliciis catelli assueta, quantumuis ingentes ex morte caniculi cruciatus percipiat, *appretiatiuo* amore adamantem præfert, quantumuis *affectuoso* & tenero, magis impensè diligit catellum.

29. Eodem prorsus modo de peccati detestatione statuendum est. Id enim Contritioni, & Amori perfectō proprium est, vt malitiam peccati super omnia mala detestetur, nihilque sit quod magis exhorreat. Quod rursus non de *affectuoso*, aut pœnali horrore, illo inquam, qui sensu & corpore percipitur, intelligendum est; sed de eo, qui ex immensō pretio & æstimatione amittendæ per peccatum Diuinæ amicitia, menti incutitur: ex quo fit, vt crimen omne, præ malo quocumque incurrendo detestetur validiùs, & fortiùs exhorrescat: quamuis actu in sensus magis incurrente magisque pœnali, mortem incurrendam, pestem, iniurias, cæteraque corporis aut animi incommoda detestetur. Istud enim semper statuo, ita animo obfirmatum te, vt nullum omninò crimen admissurus sis, prout nunc Deum diligis, vt pœnas quascumque, aut etiam mortem fortè oblatam detur effugere. Hæc animi obfirmatio sufficit, vt super omnia mala censearis peccatum detestari. Verè enim pluris æstimas malum à peccato, quàm ab ipsâ morte inferendum, quamuis maiorem longè sensum hæc incutiat. Sanè vtrisque premebatur acerrimè, inter putridorum fenum amores adulteros, & minas sceleratas deprehensa Susanna: & tamen sensum superauit peccati detestatio. Testantur id Sacræ litteræ. *Ingemuit Susanna & ait: Angustie mihi sunt undique: si enim hoc egero, mors mihi est; si autem non egero, non effugiam manus vestras. Sed melius est mihi absque opere incidere in manus vestras, quàm peccare in conspectu Dei.* Horrebat adulterij ficti veram infamiam pudica mulier; horrebat & mortem falso sub crimine

Item detestatio peccati appetitius super omnia mala requiritur, nō affectuosa.

Dan. 3.
v. 22.

inferendam, totoque tremebat corpore: magis tamen detestabatur verum crimen diuinæ mentis foemina, quod præ morte, quantumuis pudendâ longè vehementiùs formidabat.

Vt amorem Dei super omnia, aut detestationem peccati super omnia excites, non est instituenda cum aliis bonis aut malis comparatio.

Cæterùm, quamuis Amor quo Deus diligitur, is esse debeat qui dilectum præferat omni amabili; odium verò quò peccatum detestatur eiusmodi sit oporteat, vt illud præ omnibus quæ inferri possunt malis, execremur; non tamen id ita intelligendum est, quasi si inter Deum, reliquasque creaturas aperta & expressa instituenda sit comparatio, & Deus singulis figillatim præferendus. Neque etiam detestanda sic est peccati malitia præ omnibus pænæ malis, vt singulas tibi priùs ob oculos ponas; puta bonorum honorisue iacturam, opprobria, corporis carnificinam, ignes craticulamue D. Laurentij, sartagine, aliaque tyrannorum supplicia; & tum demùm forti animo vt asseras, majoris te facere peccati committendi malitiam, illamque te præ suppliciis propositis detestari. Non, inquam, comparatio ista requiritur, vt amor Dei aut peccati detestatio sit super omnia, id est amorem omnem superet, detestationemque omnem excedat. Nam vt egregiè Suarez, *objectum talis amoris, nempe Deus; & detestationis, nempe peccatum, secundum se absolutum est & perfectum; ergo potest, etiam ex vi illius objecti, perfectus amor elici, sine tali comparatione. Sicut etiam Religio colit Deum supra omne adorabile; & fides Diuina credit supra omne credibile absque formali comparatione: idem ergo esse poterit in detestatione Pœnitentiæ.* Ac propterea communiter auctores docent, has formales comparationes, non solum non esse necessarias, verùm etiam non semper esse utiles, neque peccatoribus facild proponendas: presertim quando comparatio fit in specie cum aliquo malo sensibili, vt est mors, grauis injuria, contumelia &c. Quia homines regulariter loquendo, multum mouentur ab his sensibilibus; & ideo verendum est, ne dum hæc comparationes illis formaliter proponuntur, in nouo periculo peccandi constituentur. Et quantum ad hoc, verum est quod ait Nauarrus, nec Scripturam, nec Concilia aut SS. Patres à nobis exigere illas comparationes, & reflexiones paucissimis cognitæ, & paucissimis vsitatas. Ita grauissimus ille auctor; cui calculum adiiicit Cardinalis de Lugo. Quæ quidem doctrina, si praxim spectes, maximi est momenti.

Quòd si ergo dum diuinis illis actibus operam das, hæc tibi cogitatio

30.

Suar. to. 4.
in 3. p. dis-
put. 3. sect.
9. n. 9.
Lugo. Dis-
put. 5. sect.
2. n. 20. de
Pœnit.

31.

cogitatio obrepat, an si viuis lento igne comburendus esses, aut aliis exquisitissimis tormentis obiiciendus, constantiam Fidei, aut Castitatis non amitteres; aut quid demum cui, eo in articulo prælaturus tibi videaris, mortem crimini, aut morti crimen: hæc inquam, aut alia eiusmodi si occurrant, phantasiamque tibi ab objectis ignibus aut tormentis feriri persentiscis, adeo vt horrere te, & sanguinem tibi commoueri sentias; sanè consultissimum tunc esse iudico, illico comparationes illas abrumpere, mentem auertete ad alia, illudque generatim statuere, te nullo oblato prætextu, aut à fide, aut à constantiâ virtuti debitâ recessurum: cæterum si id Deo visum fuerit, eiusmodi luctas, virtutisque exercendæ tibi campum offerre, fidere te omnino, tantam Dei esse misericordiam, vt gratiam daturus sit animosque subiecturus, quibus & hæc, & verò etiam longè plura pro Dei gloriâ, amorisque experimento, forti animo sis passurus. Ita excutientia sunt hæc larvæ, quæ metus aliquando tantos facerent, quantos non facile tunc esset superare. Quos tamen si virtutis exercendæ sese offerret occasio, sine graui difficultate daretur perumpere.

32. Profectò si Diuus ipse Laurentius aliquot ante martyrium annis, sibi exquisitissima quæ demum ab igne pertulit tormenta, flammaram acrimoniam, craticulæ carnibus iustæ cruciatus, temporisque quò hæc erant sufferenda durationem, animo depinxisset viuacissimè, eaque phantasiæ vi sibi proposuisset ob oculos; fortassis, & non ex nihilo, consternatus fuisset animo, & à constantiâ sibi visus fuisset aliquantulum dimoueri. Et tamen gerenda cum erat res, quantis incessit deliciis! vt tormentis omnibus major erexit animos! Non sic medias inter rosas lusisset Laurentius, vt prunas inter gestiebat: nescio an in craticulâ lusserit fortis pugil; certè tyranno festiuè illudit, Notum est facinus, quòd dum cineribus adusti corporis inuoluere nititur tyranni furor & inuidia, ex iis ipsis enascens fama, quin & fauillæ erumpentes, totoque orbe circumactæ diuulgarunt. Istud jam quæro; cur, prout omnino est credibile, non eam animi corporisque alacritatem ostenderit vir fortissimus, tum cum fortassis hæc aut eiusmodi tormenta sibi mente designabat? an quidquam perfecto amoris deerat quo Deum arctissimè diligebat? Nihil quidquam. Sed gratia illi tunc non aderat, quam ad sustinenda

Dum comparationes illa occurrunt in rebus horribilibus, reijcienda sunt.

Et excitandus in genere actus fiducia.

Si tormenta magna sufferenda fuerint aliquando, tum dabit Deus gratias peculiaves, vt patet in D. Laurentio.

fortiter & hilarè ea tormenta, in ipso rei agendæ articulo daturus erat Deus, & porrò suo tempore dedit opportunè. Sine dubio autem tormenta per solam phantasiam menti repræsentata, terrorem sui incutiunt quandoque horribilem: eumque persæpe, qui naturæ viribus superari facilè non possit. Ut quid igitur vanis imaginibus, rerumque fortasse numquam futurarum euentibus, tibi metus facis? Deus certè peculiarem tibi gratiam præstare non tenetur, vt terriculamenta fortiter sustineas, quæ ipse tibi non ingerit, & tu pro tuâ lubentiâ tibi effingis. Cum Diuo Laurentio pro fide ardendum tibi aliquando si sit, Deus id decernet: & si per te gloriam suam vult promoueri, gratiam dabit atque animos malis pares, imò & majores. Tu Deum vt facis ama, cique toto animi nisu inhære; detestâre super omnia generatim quæ tam sancto amori officiant; & futuris euentibus, vanisque comparationibus mentem ne fatiga. Id certò scias, amare te posse modò Deum super omnia, licet ad omnia sufferenda mala, modò vires non habeas, tormentis omnibus superandis, id est amori pares. Amori autem Diuino si insistis, etiam vires illi tuendo & conseruando, cum res tulerit, sufficet eximius sese amantium cultor Deus.

*est autem
gratias non
dat Deus
cū tibi illa
tormenta,
sine neces-
sitate re-
præsentat.*

*Potes-
tamen ali-
quando ea
comparatio
institui
cum rebus
non adeo
horribili-
bus, & in
genere:*

*sed à ro-
bustioribus,
& in vir-
tutum acti-
bus exerci-
tatis.*

Cæterùm hæc quæ dixi, de comparationibus illis intelligenda sunt, quibus res terrificæ, naturæ inquam admodum horribiles superatuque difficiles animo proponuntur, & phantasiæ adminiculo clarè & perspicaciter depinguntur: prout foret ignis aut fornacis viua repræsentatio. Nam si mala generatim tantùm attingas & cursim enumeres, non erit omnino inutilis eorum cum Deo, si amorem, aut cum peccatis si scelerum detestationem excitas, comparatio; vti mox ea minutim proponentem Paulum videbimus. n. 42. Nam quamuis ad perficiendum amoris aut detestationis actum, instituta cum creaturis comparatio minimè sit necessaria, tamen plurimùm confert vt actus ille diutius duret, sæpius repetatur, & altiùs menti imprimatur, fructu sanè amplissimo. Verùm robustioris virtutis sunt hæc exercitia; ad quæ adspirare vnumquemque, vti est optabile, ita, prout bene Suarez, peccatoribus, id est hominibus tantam virtutem adhuc inexpertis, ista proponere non admodùm est consultum.

33.